

"Platforma de Solidaritate Civică" prezintă a cincea măsurare anuală a indicelui de interzicere a torturii

Grupul de lucru împotriva torturii prezintă rezultatele Măsurării indicelui de interzicere a torturii pentru anul 2023 în șapte țări din regiunea OSCE: Armenia, Belarus, Kazahstan, Kârgâzstan, Moldova, Rusia și Ucraina, fiind cea de-a cincea măsurare. Datele sintetizate arată o dinamică atât a îmbunătățirii, cât și a deteriorării situației.

	Armenia	Belarus	Kazahstan	Kârgâzstan	Moldova	Rusia	Ucraina
2019	93,77	-94,2	-3,04	9,45	121,26	0,81	107,83
2020	104	-70,1	27,25	23,08	122,21	-27,97	161,1
2021	84,08	-92,8	107,17	31,42	161,5	-26,64	145,57
2022	111,57	-95,02	120,44	34,75	144,49	21,58	121,02
2023	131,53	-93,83	132,51	80,36	128,91	21,61	92,02

Valoarea indicelui în Republica Moldova și Ucraina a scăzut ușor. În Indexul pentru Moldova pentru 2023, disponibilitatea informațiilor privind numărul de plângeri de tortură și statisticile judiciare a scăzut, la fel ca și evaluarea eficacității monitorizării video în locurile de detenție. În cazul Ucrainei, acest lucru se datorează absenței informațiilor privind numărul de plângeri de tortură în domeniul public pentru prima dată din anul 2019, ceea ce reprezintă o consecință a războiului. Cu toate acestea, este important de menționat că, chiar și în astfel de condiții extraordinare, Ucraina depune eforturi pentru a îmbunătăți calitatea statisticilor judiciare.

Indicele de interzicere a torturii în Moldova a atins un nivel maxim în 2021, în principal datorită creșterii indicatorilor de evaluare a activității mecanismului de stat de răspuns la tortură și eficacității sporite a supravegherii video în prevenirea torturii. În continuare, din păcate, eficacitatea mecanismului de stat pentru a răspunde la tortură a început să scadă. Acesta a fost principalul factor care a contribuit la scăderea indicelui în țară.

Belarus și Rusia continuă să fie liderii negativi.

Indicele pentru Rusia, după un salt pozitiv în 2022 cauzat de incriminarea torturii în Codul penal, a rămas practic neschimbat. Acest lucru nu face decât să confirme teza de anul trecut a experților ruși conform căreia lupta eficientă împotriva torturii nu se limitează la introducerea de sancțiuni în Codul penal. Ea trebuie să fie însoțită de măsuri eficiente de înregistrare a rapoartelor de tortură, de investigarea calitativă a acestora și de urmărirea penală ulterioară a tuturor celor responsabili. Experții nu văd nicio schimbare în ceea ce privește reducerea practicii torturii sau îmbunătățirea calității anchetării cazurilor de tortură.

Dinamica indicelui de interzicere a torturii în Belarus a fost influențată în principal de clarificarea parametrilor

indicelui după măsurarea pilot din 2019 și de deteriorarea suplimentară în 2021 a indicatorilor care evaluează nivelul de incriminare a torturii în legislația din Belarus și gradul de impact al supravegherii video în locurile de detenție asupra prevenirii torturii. În ultimii doi ani, indicele Belarus a fost aproape invariabil scăzut.

În dinamica indicelui de interzicere a torturii pentru Armenia, rolul principal a fost jucat de indicatorii care evaluează gradul de eficacitate al răspunsului statului la tortură. În anul 2023, a avut loc o îmbunătățire a situației statisticilor judiciare.

Creșterea constantă a indicelui privind interzicerea torturii în Kazahstan a fost asigurată de măsurile luate de stat pentru a răspunde la cazurile de tortură, pentru a asigura supravegherea video în locurile de detenție și pentru a specifica normele naționale care incriminează tortura.

În Kârgâzstan, creșterea indicelui pe parcursul a cinci ani s-a datorat îmbunătățirii situației cu ajutorul supravegherii video în locurile de detenție și al furnizării de garanții procedurale.

„Eradicarea torturii și tratamentului inuman în Republica Moldova necesită o abordare integrată și detaliată. Modernizarea infrastructurii penitenciare ar trebui să fie prioritară pentru a asigura condiții adecvate și sigure pentru deținuți, alături de intensificarea formării continue a personalului penitenciar pentru promovarea unor practici respectuoase și profesionale. Monitorizarea independentă și transparentă a instituțiilor penitenciare este esențială pentru identificarea și prevenirea abuzurilor, consolidând respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor private de libertate”, menționează consiliera juridică a Asociației Promo-LEX, Diana Mazniuc.

Indicele interzicerii torturii este un instrument unic de

evaluare a caracterului complet al punerii în aplicare a interzicerii torturii, dezvoltat de Grupul de lucru în anul 2020. Acesta a fost pilotat în 8 țări din regiunea OSCE, pe baza datelor din 2019. Indicele a fost calculat pentru fiecare țară și a inclus evaluări ale mecanismului de stat pentru a răspunde la tortură, controlul judiciar, existența normelor în legislația națională care interzic tortura, nivelul garanțiilor procedurale care funcționează pentru a preveni tortura, mecanismele și mijloacele de prevenire a torturii care funcționează în țară și măsura în care statul a adoptat angajamentele internaționale privind interzicerea torturii.

Indicele pentru Republica Moldova a fost realizat în baza informațiilor colectate de Asociația Promo-LEX.